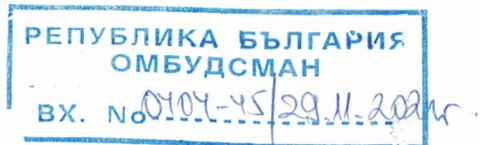

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Заместник-министър на здравеопазването

Х

ДО

ДОЦ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

УВАЖАЕМА ДОЦЕНТ КОВАЧЕВА,

В отговор на постъпило в Министерство на здравеопазването писмо от Омбудсмана на Република България във връзка с Доклад на Националния превантивен механизъм за извършена проверка в ДПБ - гр. Пазарджик, ДПБ - гр. Бяла, ДПБ - Церова кория, ДПБ - Царев брод и ЦПЗ - Велико Търново и направени констатации и препоръки Ви информираме следното:

Докладът на Националния превантивен механизъм на Омбудсмана на Република България обхваща ДПБ - гр. Пазарджик, ДПБ - гр. Бяла, ДПБ - Церова кория, ДПБ - Царев брод и ЦПЗ - Велико Търново и е основан на проверка по следните критерии:

1. Състояние на материално-техническата база
2. Условия за живот в стационарен режим - лично пространство, храноден, обща инфраструктура.
3. Бюджет в две основни направления - фонд работна заплата и издръжка на болницата
4. Състояние на персонала
5. Мерки срещу пандемията от Ковид 19

В доклада са констатирани сходни групи нарушения и недостатъци за обследваните болници.

На първо място е констатирана недостатъчност на средствата за издръжка вкл. за храна на пациентите, като заедно с това се установява увеличение на фонд работна

заплата. Друга констатация е увеличението престой на болните, което на практика означава, че болниците не изпълняват своите функции на лечебни заведения за активно лечение, а до голяма степен имат нерегламентирани социални функции. Важна констатация е и намаляването на персонала основно по отношение на лекари психиатри, но и на помощен персонал и немедицински специалисти (социални работници). Омбудсманът констатира, че това е системно нарушение на Медицински стандарт „Психиатрия“, което е предпоставка за ненавременно и некачествено лечение на пациентите с психични разстройства и риск за неовладяване на случаи на агресия и автоагресия. По отношение на противоепидемичните мерки срещу пандемията Ковид 19, в доклада не са констатирани нарушения на изискванията и е отчетена добра осигуреност с необходимите средства за противоепидемична защита.

Предвид констатираните нарушения и недостатъци в доклада предоставяме на вниманието Ви уточняваща информация, свързана с проверените лечебни заведения за психиатрична помощ както следва:

1. По отношение на финансирането на системата за психиатрично обслужване

В програмата „Психиатрична помощ“ се планират ведомствени разходи за Държавните психиатрични болници и административни разходи за финансиране на дейности по реда на утвърдената Методика за субсидиране на лечебните заведения по реда на Наредба № 3 от 5 април 2019 г. за медицинските дейности извън обхвата на задължителното здравно осигуряване, за които Министерство на здравеопазването субсидира лечебните заведения, и за критериите и реда за субсидиране на лечебните заведения.

В рамките на разходните тавани на министерството за съответната година се определят разходи по области на политики и бюджетни програми в т.ч. и по бюджета на програмата „Психиатрична помощ“.

Механизмът на съставянето на бюджета на министерството е определен с Вътрешни правила за организация на бюджетния процес, утвърдени от министъра на здравеопазването. Процесът по съставянето и изпълнението на бюджета на Министерство на здравеопазването е съгласно утвърдени Указания от Министъра на финансите, изготвени на основание чл. 67, ал. 6 от Закона за публичните финанси (ЗПФ). С утвърждаването им министърът на финансите дава указания и определя сроковете за подготовката и представянето на годишните проекти на бюджет.

Държавните психиатрични болници са със статут на второстепенен разпоредител с бюджет и Министерство на здравеопазването определя и утвърждава

бюджетите им в рамките на определения общ размер на разходите по бюджета му. Извън параметрите на одобрените разходи е предвидено да се представят мотиви за нормативни и структурни промени.

Във връзка със съставянето на бюджета на МЗ за съответната година от второстепенните разпоредители с бюджет (ВРБ) в т.ч. ДПБ се изисква проект за разходите по бюджета, като предварително са дадени писмени указания, въз основа на решенията на Министерски съвет и указанията на Министерство на финансите (МФ), за подготовка и представяне на проектобюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет.

С указания МФ дава насоки базата за размера на разходите да бъде разходите от предходната година, на исторически принцип.

Информацията, която се събира за всеки един етап от съставянето на средносрочната бюджетна прогноза и проекта на бюджет, изпълнението и отчитането на бюджета в програмен формат включва както финансови, така и нефинансови показатели – цели, показатели за изпълнение на програмите и показатели за полза/ефект. Разпределението на средствата по отделни видове дейности/разходи се извършва в рамките на одобрените разходни тавани.

През годината периодично се прави анализ на разходите и при необходимост от допълнителни средства, същите се включват в разчетите за изпълнение на бюджета при изготвяне на годишното ПМС за вътрешно компенсирани промени на утвърдените разходи по области на политики/бюджетни програми по бюджета на Министерство на здравеопазването.

2. По отношение осигуряването на лекарствени продукти

Министерство на здравеопазването (МЗ) осигурява лекарствени продукти предназначени за лечение на психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на опиоиди, синдром на зависимост, на лечебните заведения, които са определени за крайни получатели по реда на Наредба № 34 от 25.11.2005 г. за реда за заплащане от държавния бюджет на лечението на българските граждани за заболявания, извън обхвата на задължителното здравно осигуряване (обн. ДВ, бр. 95 от 29.11.2005 г.).

Център за психично здраве – гр. Велико Търново и Държавна психиатрична болница-Пазарджик са определени за краен получател по реда на Наредба № 34 от 25.11.2005 г. и за 2021 г., и за 2022 г.

Министерство на здравеопазването осигурява лекарствения продукт с INN Methadone след провеждане на обществена поръчка по реда на Закона за обществените поръчки за лечението на пациентите, независимо от техния здравноосигурителен статус.

Към момента МЗ има сключен договор за осигуряване на лекарствения продукт Methadone Sopharma oral solution 10 mg/ml - 100 ml x 1, като той се разпределя пропорционално на лечебните заведения крайни получатели в съответствие с направените от тях двумесечни заявки.

През 2021 г. броят на пациенти на лечение с Methadone в ЦПЗ - Велико Търново е постоянен – средномесечно 17 пациенти, при максимален капацитет от 40 пациенти.

През 2021 г. броят на пациенти на лечение с Methadone в ДПБ - Пазарджик също така е постоянен - средномесечно 36 пациенти, при максимален капацитет от 50 пациенти.

Център за Психично Здраве – гр. Велико Търново и Държавна Психиатрична Болница-Пазарджик, като краен получател, получават регулярно лекарствения продукт Methadone Sopharma безвъзмездно за нуждите им при лечение на лица с психични и поведенчески разстройства.

3. По отношение необходимостта от ремонтни дейности и осигуряване на средства за ремонт на ДПБ – гр. Пазарджик и ДПБ – гр. Бяла.

ДПБ – гр. Пазарджик е заявила единствено през 2019 г. необходимост от средства за ремонт на тераси на сградата на стойност 60 000 лв. с ДДС, който съгласно приложената количествено –стойностната сметка, представляват текущ ремонт и следва да се финансират по бюджета за издръжка. В дирекция „ТДС“ не е постъпвала информация, средствата да са заявявани през следващите години. Болницата разполага с добра материална база и добри битови условия, поради това, че посоченият ремонт е текущ същият не е финансиран с капиталови разходи. През 2019 г. приоритетно са финансирани с капиталови разходи останалите психиатрични болници, в които битовите условия са значително по – лоши и за чиито ремонти е извършена преценка, че попадат в капиталовите разходи.

През 2019 г. ДПБ – гр. Бяла заявява текущ ремонт на трето мъжко и второ женско отделение на стойност 270 000 лв. В началото на 2019 г. лечебното заведение е кандидатствало и по проект „Красива България“ пред Министерство на труда и социалната политика с проект: „Ремонт на Второ женско отделение“ с прогнозна стойност на строително ремонтните работи 191 311 лв. с ДДС. През същата година по

бюджета за капиталови разходи на МЗ са отпуснати средства в размер на 15 000 лв. за закупуване на пералня и сушилня. Ремонтът на горепосочените две отделения е заявяван от лечебното заведение и през 2020 и 2021 г., но тъй като е текущ, същият не е финансиран с капиталови разходи.

Следва да се отбележи, че за реновиране на материално техническата база (основен ремонт и придобиване на дълготрайни материални активи) на Държавните психиатрични болници /ДПБ/ през 2019 г. са отпуснати средства в размер на 1 806 077 лв., през 2020 г. – 162 466 лв., а през 2021 г. до момента в размер на 853 631 лв.

Докладът обективно и изчерпателно отразява проблемите в посочените ДПБ, поради което нямаме възражение към констатациите направени в него и подкрепяме препоръките на НПМ.

След запознаване с констатациите и препоръките от извършената проверка в посочените лечебни заведения, с оглед предприемане на съответни действия за изпълнението на препоръките е изготвено писмо до всички РЗИ.

Писмото съдържа препоръки за провеждане на необходимия държавен здравен контрол в лечебни заведения за болнична помощ, предоставящи психиатрична помощ:

1. При извършване на текущия здравен контрол в лечебните заведения за болнична психиатрична помощ освен всичко друго да се извършват и проверки относно спазване изискването за осигуряване на нормативно определените 6,5 квадратни метра на едно болнично легло;

2. Всяка РЗИ през месец юни 2022 г. да планира и проведе цялостна комплексна проверка (с представители на компетентните дирекции в инспекцията) на състоянието на материално-техническата база на психиатричните болници, като в зависимост от установената необходимост издаде предписания за извършването на необходимите ремонтни дейности, с цел привеждане на лечебните заведения към здравните изисквания и изискванията на съответния медицински стандарт. В зависимост от обема на необходимите ремонтни дейности в предписанията да се посочи срок за тяхното изпълнение. В нормативно определения срок да се извършат контролни проверки за изпълнение на предписаните мероприятия.

Считаме, че направените констатации и препоръки в доклада на Омбудсмана на Р. България за състоянието на ДПБ - гр. Пазарджик, ДПБ - гр. Бяла, ДПБ - Церова кория, ДПБ - Царев брод и ЦПЗ - Велико Търново са напълно уместни и съвпадат с

целите и дейностите предвидени в разработената Национална Стратегия за психично здраве 2021-2030 г. и са важна основа за бъдещи конкретни действия в реформата на психиатричната помощ.

Предвид факта, че Национална Стратегия за психично здраве 2021-2030 г., е с приложен План за действие и ясно финансиране, както за настоящата година, така и за целия 10 годишен период на действие на стратегията, през който е предвидено преструктуриране на психиатричната помощ, се надяваме препоръките на Обмудсмана да бъдат реализирани в близко бъдеще в контекста на заложените цели и предизвикателства.

С уважение,

X

Д-Р ТОМА ТОМОВ

Заместник-министър на здравеопазването